

## Årsrapportering for nasjonale kompetansetjenester i spesialisthelsetjenesten – referansegruppens tilbakemelding om aktiviteten i rapporteringsåret

Referansegruppen skal gi tilbakemelding på tjenestens årsrapport og samarbeid med tjenesten. Tilbakemeldingen skal inneholde en del fra hver av de fire regionale representanter, jf. spesifikke spørsmål om dette. Referansegruppens tilbakemelding skal ta utgangspunkt i gruppens oppgavespekter slik det er beskrevet i kjernemandatet for referansegrupper, se nederst i dokumentet.

Frist for tilbakemelding: **Senest 1. mars**

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Navn på tjenesten</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Nasjonal kompetansetjeneste for tverrfaglig spesialisert behandling for rusmiddelavhengighet</b>                                      |
| Navn på referansegruppens leder:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Randi Mobæk                                                                                                                              |
| Navn på brukerrepresentant                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Erik Torjussen og Michael Lindholm                                                                                                       |
| Hvilken brukerorganisasjon kommer brukerrepresentanten fra                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | A-larm og Ivareta                                                                                                                        |
| Dersom brukerrepresentant ikke er oppnevnt, gi nærmere informasjon om dette.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <input type="checkbox"/> Brukerrepresentant skal oppnevnes.<br><input type="checkbox"/> Brukerrepresentasjon er vurdert.<br>Kommentarer: |
| Referansegruppens godkjenning av årsrapporten                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <input checked="" type="checkbox"/> Årsrapporten er godkjent.<br><input type="checkbox"/> Årsrapporten er ikke godkjent.                 |
| Antall møter referansegruppen i rapporteringsåret                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 2<br>Hvordan er møtene gjennomført (fysisk, skype): pga smittevern hensyn er de avholdt digitalt.                                        |
| <b>Hvilke saker er diskutert i referansegruppen</b><br><ul style="list-style-type: none"> <li>- f.eks. spredning av kompetanse til andre regioner, samarbeid om forskning, samarbeid om kvalitetsregistre, resultatmål for tjenesten, regionale utfordringer, planer for påfølgende år.</li> </ul> <p>Referansegruppen har i 2020 diskutert Nasjonal kompetansetjeneste TSB sin strategi og kompetansespredningsplan, og deltatt aktivt med innspill. Hovedmålet om at NK-TSB skal "bidra til at pasienter med rus- og avhengighetsproblemer over hele landet får tilgang til likeverdige og kunnskapsbaserte spesialisthelsetjenester av god kvalitet" ligger fast.</p> <p>Referansegruppen har støttet konkretiseringen av strategien i dens tre satsinger:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Oversikt over organisering av og innhold i behandlingstilbudet i TSB nasjonalt.</li> </ol> |                                                                                                                                          |

2. Bygge opp og formidle kunnskap

3. Bidra til bedre tjenesteutvikling. NK-TSB har vært styrt for å nå disse satsingene

Referansegruppen ha diskutert grenseoppgangen til NK-ROP – hva innebærer ROP begrepet i TSB. Det ble planlagt felles møte med referansegruppen for NK ROP, men dette ble ikke mulig å gjennomføre på grunn av pandemien. Referansegruppen mener det er viktig å ha en åpen invitasjon til NK-ROP og bidra til avklaring i hva som ligger i begrepene, finne modeller og formidle erfaringer til hverandre. Referansegruppen er enig i at det er viktig å ha et NK-ROP som er opptatt av de aller sykeste ROP-pasientene og at det er stort behov for det ute i tjenestene. Referansegruppen har derimot opprettholdt sin uro både for at TSB blir underlagt psykisk helsevern og at tjenestene svekkes dersom TSB ikke anerkjennes som et selvstendig fagområde.

HODS evaluering av kompetansetjenestene har vært et sentralt tema. Referansegruppen er uenig i forslaget til HOD om å omskape NK TSB til et nasjonalt kvalitets- og kompetansenettverk alt nå. Referansegruppen mener at NK TSB bør opprettholdes som en nasjonalt Kompetansetjeneste videre ettersom dette fagfeltet fortsatt er kompetansesvakt med store forskjeller i tilbud og kvalitet til pasienter og pårørende. Det er nasjonal mangel på basistjenester, spesialister og stor uønsket variasjon. Implementering av KVARUS er i gang, men det gjenstår mye koordinert innsats for å oppnå den ønskede dekningsgrad. Referansegruppen mener at det framover fortsatt er behov for en nasjonalt koordinerende kompetansetjeneste. En kompetansetjeneste som bygge på et styrket kunnskapsgrunnlag og som kan bidra til å sikre mer likeverdige tilbud i TSB med den kvalitet og dekningsgrad som våre pasienter trenger.

Bruker- og pårørende representantene understreker at det også fra deres perspektiv er viktig at hovedintensjonen /oppdraget NK-TSB opprettholdes. NK-TSB har fra oppstart vært engasjert i å løfte frem bruker- og pårørende perspektivet og har det som en selvsagt del av fokuset i all aktivitet i tjenesten. Anerkjennelse av bruker- og pårørende stemmen som en del av kunnskapsgrunnlaget er viktig.

Referansegruppen etterlyser en konkret begrunnelse på at tjenesten har «oppfylt sitt oppdrag» og at TSB ikke lenger er kompetansesvakt. Referansegruppen er bekymret for manglende avklaringer om rammene til nasjonalt nettverk og understreker betydningen av at HOD/RHF bidrar til å klargjøre hva som menes med et nasjonalt kompetansenettverk og sikrer forutsigbare faglige og økonomiske rammer for et slikt nettverk. Dette nettverket må i praksis være et nettverk for en rekke ulike nettverk som rommer både nasjonale leder- og forskernettverk og ulike klinikernettverk.

Referansegruppen fremhevet at dette en viktig sak som de ønsker å engasjere seg i særlig i dialog med de ulike regionale helseforetakene. Dette er et tema som det er viktig at alle RHF engasjerer seg ikke og ikke kun HSØ.

Årsrapporten for 2020 er gjennomgått i referansegruppen. Konkrete planer for 2021 er presentert og diskutert. Referansegruppen er fornøyd med de aktiviteter og arbeid som er gjennomført i 2020 tross for pandemien. Referansegruppen har gitt sin tilslutning til strategier og prioritering av innsats både i 2020 og fremover

### Beskriv referansegruppens samarbeid med tjenesten

Referansegruppen deltar aktivt i utforming av strategi og planer for NK-TSBs prosjekter og aktiviteter. Dette foregår både i referansegruppens møter og i dialog mellom møtene.

Referansegruppen vurderer samarbeidet som konstruktivt og godt.

### Brukerrepresentantens tilbakemelding

- Ved behov kan referansegruppens brukerrepresentanter gi en separat tilbakemelding på tjenestens aktivitet.

«Bruker- og pårørende representantene er også i 2020 fornøyd med arbeidet NK-TSB har utført. NK-TSB har fra oppstart vært engasjert i å løfte frem bruker- og pårørende perspektivet og har det som en selvsagt del av fokuset i all aktivitet i tjenesten. Bruker- og pårørende representantene i referansegruppen er svært tilfreds med dette og mener at kompetansetjenestens anerkjennelse av bruker- og pårørende stemmen som en sentral del av kunnskapsgrunnlaget er viktig.

Vi er bekymret for orienteringen om at NK-TSB skal legges ned i sin nåværende form i 2023 uten at faglige og økonomiske rammer for en videreutvikling til et nasjonalt kompetansenettverk er avklart. Det er av stor betydning at arbeidet til NK-TSB videreføres som et nasjonalt nav som har som oppgave å bidra til å heve kvaliteten på tjenestene, formidle kompetanse med utgangspunkt i både brukererfaringer, kliniker kunnskap og forskning – og der alle tre perspektivene er en selvsagt del av kunnskapsutviklingen fremover. Etter vår vurdering er TSB fortsatt kompetansesvakt og har bl.a fortsatt uønsket variasjon på en rekke områder. Dette gjelder også brukermedvirkning hvor det er fortsatt gjenstår mye arbeid før nasjonale faglige retningslinjer er implementert på system og individnivå.

HOD og HSØ bør etablere en reell dialog med NK-TSB bidra til å skape en forutsigbarhet på økonomiske og faglige rammer snares mulig

### Helse Nords representant:

**Hva er gjort for å sikre kompetanseoppbygging gjennom dialog med alle relevante fagmiljø i egen helseregion (RHF)?**

Helse Nord sin representant har ikke kommet med noen tilbakemelding.

### Helse Midt-Norges representant:

#### Hva er gjort for å sikre kompetanseoppbygging gjennom dialog med alle relevante fagmiljø i egen helseregion (RHF)?

Det har vært løpende kontakt med NKTSB gjennom 2020 knyttet til relevante fagtema og samhandlingskontekster.

Eksempler på samhandling i ulike fora er:

- Dialog med regionalt fagledernetverk for TSB i Midt-Norge
- Samarbeidsmøte mellom regionale KoRus og nasjonale kompetansetjenester på rus- og psykisk helseområdet
- Faste møter mellom NKTSB og referansegruppen for kompetansetjenesten.

Samarbeide som særlig fremheves er knyttet til bidrag for utvikling av kunnskapsmodul ved integrert behandling i prosjektet Kompetanseutvikling rus og vold.

NKTSB har i tillegg understøttet implementeringen av KvaRus og vurderes som en viktig bidragsyter på fagfeltet innenfor TSB.

### Helse Sør-Østs representant:

#### Hva er gjort for å sikre kompetanseoppbygging gjennom dialog med alle relevante fagmiljø i egen helseregion (RHF)?

NK-TSB har en aktiv dialog med fagmiljøene i Helse Sør-Øst gjennom fagrådet hvor det sitter representanter fra hele fagfeltet.

Det er gjennomført lokale kurs og foredrag om prioriterte tema som feedback, steoroider og somatisk helse og rus. Det er innledet et samarbeid med Oslo universitetssykehus (pluss to andre helseforetak) i prosjektet Somatisk helse og rus. NK-TSB har gjennom året hatt fokus på e-læringskurs og opplæring via nettbaserte plattformer enn fysiske møter. I utarbeidelsen av et nytt kurs "Rusbehandling og kognisjon" har de vært i dialog for å få erfaringer og innspill fra relevante fagmiljø i helseregionen.

### Helse Vests representant:

#### Hva er gjort for å sikre kompetanseoppbygging gjennom dialog med alle relevante fagmiljø i egen helseregion (RHF)?

Samarbeidet mellom fagmiljøer i Helse Vest og NK- TSB har forsterket seg i 2020. Det er informert om aktuelle kompetanseoppbyggende aktiviteter i regi av NK-TSB bl.a ledernetverket . Det er samarbeidet rundt forskning på aktuelle verktøy for å kartlegge kognisjsjon hos ruspasienter og arbeide med å lage en digitalt opplæringsprogram. Lokale erfaringer bl.a fra Helse Vest er formidlet gjennom lederbrev. Flere har deltatt som mentorer i ledernetverket for TSB.

NK-TSB leder fagrådet for KvaRus. Regionalt kompetansesenter for rusmiddelforskning i Helse Vest (KORFOR) har samarbeidet nært med NK-TSB i implementeringen av KvaRus.

#### Andre kommentarer fra referansegruppen

NK-TSB har i 2020 forsterket dialogen og samarbeidet med alle regionene. Analyser av deltagere i prosjekter og nettverk viser at kompetansetjenesten i praksis når hele landet. Dialogen gjøres via helsenettet/streaming der det er praktisk mulig. Satsing på [www.tsb.no](http://www.tsb.no) som informasjonskanal og utstrakt bruk av digitale virkemidler forsterker dette.

Referansegruppen mener at Nasjonal kompetansetjeneste TSB også i år har løst oppgavene i tråd med mandat og nasjonale føringer. NK-TSB sin store aktivitet både i brede og dybde er imponerende. Oversikten for forskningsaktivitetene dokumenterer den systematikken som NK- TSB legger ned for å sikre kunnskapsgrunnlaget. Særlig viktig er det at NK-TSB når ut til mange klinikere og et stort flertall av TSB-ledere via elektornisk nyhetsbrev "lederbrevet" , konferanser, kurs og andre arrangementer. Dette er forutsetninger for at kompetansetjenestens aktiviteter skal ha effekt. NK-TSB bidrar også til å sette TSB på kartet, noe som referansegruppen vurderer som viktig i et tid med mye press på fagfeltet Som det fremgår av årsrapporten har NK-TSB også i 2020 arbeidet med hele oppgavespekteret som forventes av kompetansetjenester.

#### Mandat for referansegrupper, jf. kjernemandat

Referansegruppen skal:

- sikre forankring og lik tilgang til kompetanse i alle helseregioner
- bidra til at det etableres behandlingskjeder som dekker hele sykdomsforløpet

- bidra til at tjenesten drives i tråd med vedtatte målsetninger, resultatmål og krav stilt i forskrift

Eksempler på dette er: sørge for at oppdatert informasjon til HF, fagmiljø, brukerorganisasjoner og pasienter er tilgjengelig, legge til rette for pasientregistre knyttet til forskning eller kvalitetskontroll, inkludert retningslinjer for bruk av innsendte kliniske data og innhentet biologisk materiale, fange opp problemer og svakheter ved tjenestens funksjon slik det oppleves i landet som helhet, og bringe inn krav og ønsker til kompetansetjenesten på bakgrunn av dette.

De regionale representantene skal:

- Bidra til kompetanseoppbygging gjennom dialog med fagmiljø i egen region
- Understøtte gjennomføring av kliniske forskningsprosjekt og innrapportering til pasientregistre fra egen region.
- Ved problemer knyttet kompetansetjenestens funksjon eller organisering internt i egen region bør de regionale medlemmer informere eget RHF om dette.